

smedehåndværket i Reval i 15.—16. årh. væsentlig præget af den hanseatiske Østersøkultur, blandt hvis frembringelser sølvarbejderne fra Reval indtager en hæderfuld plads. Fremhæves må, at der i guldsmedenes lade opbevares flere mesterstykker fra sengotisk tid, nemlig knivbeslag med minuskelindskrifter og spænder med trolovelsens håndslag; det lokale navn på disse og på de karakteristiske koniske spænder, som bønderne i Estland bruger, nemlig »bretze«, leder i høj grad tanken hen på nordisk »bradse«. I det 17. årh. kommer hertil en tydelig udtalt svensk påvirkning, der også viser sig i en række guldsmedes svenske herkomst. — I bogen gøres udførligt rede for lavsorganisationen ned igennem tiderne, for lødigheds- og stemplingsregler o. s. fr., og den indeholder en med stor omhu affattet liste over de 258 kendte Revalguldsmede samt disses stempler, for såvidt de kendes, samt over 69 kendte mestre fra småbyerne i Estland. Den ledsages desuden af en del gode billeder af de vigtigste af de bevarede sølvarbejder fra Sengotiken til Senempiren, og er forsynet med register og med alfabetisk fortegnelse over mestrene og deres stempler. Alt i alt en meget omhyggelig monografi over et æmne, der også for danske er af betydelig interesse.

Jørgen Olrik.

Som Nr. 36 i Serien »Veröffentlichungen der Schleswig-Holsteinischen Universitätsgesellschaft« har Professor Fritz Rörig udgivet et lille Skrift, der ogsaa fortjener Opmærksomhed i Danmark: *Das Einkaufsbüchlein der Nürnberg-Lübecker Mulich's auf der Frankfurter Fastenmesse des Jahres 1495* (Breslau 1931). En tysk Købmand, Paul Mulich, Nürnberger af Fødsel men bosat og virkende i Lybæk, giver her en Fortegnelse over de Varer han, først og fremmest som Kommissionær for sin Broder Matthias Mulich, der ogsaa havde slaaet sig ned i Lybæk, indkøbte paa Frankfurter Messen, og man faar unægtelig et imponerende Indtryk af en storstilet Omsætning. Det drejer sig om Varer til en Værdi af op imod 8000 rhinske Floriner, de største Poster er italienske Stoffer, Perler og Smykker (hvor Hovedleverandøren var en Nürnberger), Rustninger, der formodentlig ogsaa kom fra Nürnberg, samt »brændt Sølv« til Udmøntning. Brødrene Mulichs Virksomhed i Lybæk er typisk for de øvretyske Købmænds Fremtrængen i Nordtyskland i denne Tid, men os interesserer de særlig, fordi de ogsaa vides at have staaet i nær Forbindelse med det danske Hof, og Prof. Rörig gør i sin fortræffelige og indholdsrige Indledning (S. 26, jfr. S. 19 f.) med Rette opmærksom

paa, at Luxusvarernes Overvægt ved Messeindkøbet i Frankfurt har en naturlig Forklaring i Mulichernes store Leverancer til de nordeuropæiske Hoffer. Matthias Mulichs Navn (Mattis Myling) finder vi da ogsaa gentagne Gange i Dronning Christines Hofholdningsregnskaber, hvori der endog er bevaret et løst Blad med en af ham selv forfattet Fortegnelse over hans Tilgodehavende for gyldne Kæder, venetiansk Atlas m. m., som han har leveret Dronningen (William Christensens Udgave p. 380a). I 1520 skal han købe Krudt og Bøsser i Nürnberg til Kristian II, og Broderen Paul indløste i 1515 sammen med Timme Holm de til Raadet i Lybæk pantsatte danske Rigsklenodier for 2000 rhinske Gylden (Rörig p. 20). P. N.

Johan Schreiner: *Olav den Hellige og Norges Samling* (Oslo 1929) er en energisk og maalbevidst Skitse af Norges ældre Historie op til det 12. Aarh., skrevet paa Grundlag af et kritisk sigtet Materiale. Den litterære Overlevering, der har faaet Form ved kunstnerisk Tradition eller Forfatterpersonlighed, skydes til Side, og kun saadanne Partier af Heimskringla og Sagaerne, som røber deres Oprindelighed ved nøgterne Data og ved at staa uformidlede, uden Sammenhæng i Teksten, bruges af Forfatteren jævnsides med Skjaldekvad og arkæologisk Materiale. Schreiner kan ikke paa dette Grundlag give en bred Skildring af Udviklingens Gang, og det er heller ikke hans Maal; han stiller sine Spørgsmaal og forfølger sine Problemer. Geografiske og økonomiske Forhold er hans Hovedinteresse. Der vil altid være meget at lære ved denne active Fremgangsmaade, den eneste mulige over for kildefattige Perioder, men Resultaterne maa i Følge Sagens Natur blive Tolkningsforsøg efter vor Tids Indstilling, mere eller mindre dristige Constructioner. Om Materialets Bæreevne i dette Tilfælde tør kun de, som fuldtud behersker Stoffet, have en Mening. Professor Edv. Bull har i Norsk historisk Tidsskrift 1930: 65 fremsat hvad han havde at sige om Bogen. E. J.

J. D. Landmark har i Det kgl. norske Videnskabernes Selskabs Skrifter (1931) offentliggjort en Afhandling: *Solmørket over Stiklestad. En sagnhistorisk undersökelse*. Forfatteren har tidligere deltaget i diskussionen om Stiklestadslagets dato; han har hævdet og hævder her endnu med stor styrke, at den gamle opfattelse, at slaget stod 29. juli, er den eneste rigtige. Han henviser her til Leofrics officium, hvorefter man kan slutte, at traditionen med